EB Akademi

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu

Konu Anlatımı · EKYS 2027

www.evrakburada.com/4688-sayili-kanun-konu-anlatimi

evrakburada.com

1 Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Hizmet Kolları

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu (2001) — kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatleri için kurdukları **sendika ve konfederasyonların** kuruluşu, organları, faaliyetleri ile **toplu sözleşme** usulünü düzenler. **İşçi statüsü dışında** çalışan kamu görevlilerine uygulanır.

Kavram	Tanım
Konfederasyon	Değişik hizmet kollarında kurulmuş **en az beş sendikanın** oluşturduğu üst kuruluş.
Toplu sözleşme	Mali ve sosyal hakları belirlemek için yürütülen görüşmelerde **mutabık kalınırsa** imzalanan sözleşme.
Toplu sözleşme tutanağı	Sözleşme imzalanamazsa uzlaşılan ve uzlaşılamayan konuları gösteren tutanak.
İşyeri sendika temsilcisi	İşyerinde **en çok üyeye sahip** sendikanın seçtiği temsilci.
Sendika işyeri temsilcisi	En çok üyeye sahip sendika **dışındaki** her sendikanın seçtiği temsilci.

Kuruluş esası (md. 4): Sendikalar **hizmet kolu** esasına göre ve **Türkiye çapında** faaliyet için kurulur; bir hizmet kolunda birden fazla sendika kurulabilir; **meslek veya işyeri esasına göre sendika kurulamaz**.

11 hizmet kolu (md. 5): büro-bankacılık-sigortacılık · **eğitim, öğretim ve bilim** · sağlık ve sosyal hizmetler · yerel yönetim · basın-yayın-iletişim · kültür ve sanat · bayındırlık-inşaat-köy · ulaştırma · tarım ve ormancılık · enerji-sanayi-madencilik · diyanet ve vakıf.

2 Kuruluş, Tüzük, Organlar ve Genel Kurul

Kuruluş (md. 6)

Önceden izin almaksızın serbestçe kurulur; kurucu olmak için **kamu görevlisi olarak çalışmak yeterlidir**. Tüzük ve belgeler sendika merkezinin bulunacağı ilin **valiliğine** verilince **tüzel kişilik** kazanılır. Valilik belgeleri **15 iş günü** içinde Çalışma Bakanlığına gönderir.

Eksiklik

Valilik eksiklerin **1 ay** içinde tamamlanmasını ister; tamamlanmazsa **1 ay** içinde iş mahkemesine başvurur; mahkeme **60 günü** aşmayan süre verir, giderilmezse **kapatma** kararı verir.

Zorunlu organlar

Genel kurul, yönetim kurulu, denetleme kurulu, disiplin kurulu. Seçilenler ve tüzük değişiklikleri valiliğe ve Bakanlığa **30 gün** içinde bildirilir.

Kurul büyüklükleri

Sendika ve şube yönetim kurulu **3-7** üye; konfederasyon yönetim kurulu **5-10**; disiplin kurulu **3-5**; denetleme kurulu **3-5** denetçi (şubede bir denetçi yeterli).

evrakburada.com

Genel kurul	Kural
Delegeyle toplanma	Şube genel kurulları ve üye sayısı **bini aşan** sendikalar delegeyle yapabilir; konfederasyon genel kurulu en çok **500 delege**.
İlk genel kurul	Tüzel kişilik kazanmadan itibaren **6 ay** içinde.
Olağan genel kurul	**4 yılı aşmamak** üzere tüzükteki sürede; raporlar en az **15 gün** önce gönderilir.
Olağanüstü genel kurul	Yönetim/denetleme kurulunun gerekli görmesi veya üye/delegelerin **beşte birinin** yazılı isteğiyle en geç **60 gün** içinde.
Yeter sayılar	Toplantı: **salt çoğunluk**; olmazsa ikinci toplantı en çok **15 gün** sonra, salt çoğunluk aranmaz. Karar: katılanların salt çoğunluğu.

3 Üyelik, Üye Olamayacaklar ve Üyeliğin Sona Ermesi

Üyelik

Kamu görevlisi işyerinin girdiği hizmet kolundaki sendikaya üye olur; **3 nüsha** üye formu doldurur. Sendika **30 gün** içinde reddetmezse kabul edilmiş sayılır. Haksız reddedilen **30 gün** içinde iş mahkemesine başvurabilir. Sendika formun bir örneğini **15 gün** içinde işverene gönderir. **Birden çok sendikaya üye olunamaz**; sonraki üyelikler geçersizdir.

Üye olamayacaklar

Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ve MGK Genel Sekreterliği çalışanları · **hâkim ve savcılar** · bakanlar, bakan yardımcıları, genel müdür, daire başkanları, **il ve ilçe teşkilatlarının en üst amirleri** · YÖK üyeleri, rektör, dekan ve yardımcıları · **mülki idare amirleri** · Silahlı Kuvvetler, **MİT**, **emniyet hizmetleri sınıfı** · merkezi denetim elemanları · **ceza infaz kurumu** görevlileri · jandarma ve sahil güvenlik personeli.

Çekilme

Her üye serbestçe çekilebilir; **3 nüsha** bildirim kuruma verilir; işveren **15 gün** içinde sendikaya gönderir. Çekilme başvurudan **30 gün** sonra geçerli olur.

Çıkarma

Kararı sendika **merkez genel kurulu** verir; üye **15 gün** içinde iş mahkemesine itiraz eder; mahkeme **2 ay** içinde kesin karar verir; üyelik karar kesinleşene kadar sürer.

Kamu görevinden ayrılanların ya da **farklı hizmet koluna** atananların üyelikleri sona erer. **Emekliye ayrılanların** organlardaki görevi seçildikleri dönemin sonuna kadar sürer. Sendikalar **ancak bir konfederasyona** üye olabilir.

evrakburada.com

4 Sendikal Güvenceler, Temsilciler, Gelir ve Yasaklar

Konu	Kural
Güvence	İş saatleri dışında veya işverenin izniyle sendikal faaliyete katılan farklı işleme tabi tutulamaz, görevine son verilemez; temsilci ve yöneticilerin işyeri, **sebebi açık ve kesin belirtilmedikçe** değiştirilemez.
Yöneticiler	Seçildikten itibaren **30 gün** içinde kurumlarına yazıyla bildirir; isterse görevi süresince **aylıksız izne** ayrılır; ayrılmayan yönetim kurulu üyeleri **haftada bir gün** izinli sayılır.
Şube ve temsilcilik	Şube en az **400 üye** ile kurulur. İlde **100**, ilçede **50** ve üzeri üyesi olan sendikanın il/ilçe temsilcisi **haftada 4 saat** izinli sayılır.
Göreve dönüş	Aylıksız izinli yönetici görevi bitince **30 gün** içinde başvurur; işveren **30 gün** içinde atar; başvurmayan çekilmiş sayılır.
İşyeri sendika temsilcisi	En çok üyeli sendika seçer: **200'e kadar 1**, 201-600 en çok 2, 601-1000 en çok 3, 1001-2000 en çok 4, 2000'den fazla en çok 5. Görevini **haftada 4 saat** yerine getirir.
Üyelik ödentisi	İşverence aylıktan kesilip **5 gün** içinde sendika hesabına yatırılır. Tutar: 15. derece 1. kademe memur brüt gelirinin **binde dördünden az, otuzda birinden fazla** olamaz.
Giderler	Gelirlerin **en az %10'u** üyelerin mesleki bilgi ve tecrübesi için kullanılır; afet ve kooperatif yardımında nakit mevcudunun **%10'unu** aşamaz.
Yasaklar	Kamu makamlarından **maddi yardım alamaz**; siyasi partilerden yardım alamaz, onlara yardım edemez; parti adı-amblemini kullanamaz. Dış kaynaklardan **Cumhurbaşkanı izni** olmadan bağış alamaz.

Kamu Personeli Danışma Kurulu

Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan başkanlığında; en çok üyeli üç konfederasyon başkanı ve her hizmet kolunun en çok üyeli sendika başkanı. **Mart ve kasım** aylarında toplanır.

Kurum idari kurulu

Eşit sayıda işveren vekili ve en çok üyeli sendika temsilcisi; çalışma koşulları hakkında görüş bildirir; **yılda iki kez** toplanır.

5 Toplu Sözleşme ve Kamu Görevlileri Hakem Kurulu

Kapsam (md. 28): Katsayı ve göstergeler, aylık ve ücretler, zam ve tazminatlar, ek ödeme, **toplu sözleşme ikramiyesi**, fazla çalışma, harcırah, doğum-ölüm-aile yardımı, cenaze gideri ve diğer mali-sosyal haklar. **Toplu sözleşme ikramiyesi hariç** üye olan ve olmayan arasında ayrım yapılamaz. Hükümler sözleşmeyi izleyen **iki mali yıl** geçerlidir.

evrakburada.com

Konu	Kural
Taraflar	Kamu adına **Kamu İşveren Heyeti** (Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan başkanlığında); görevliler adına **Kamu Görevlileri Sendikaları Heyeti** (en çok üyeli konfederasyonun belirlediği başkan + her hizmet kolunun en çok üyeli sendika temsilcisi + ilk üç konfederasyondan birer temsilci = **15 üye**).
İmza yetkisi	Genel bölümü Sendikalar Heyeti Başkanı, hizmet kolu bölümlerini ilgili sendika temsilcisi imzalar; imzalanan bölümler için Hakem Kuruluna başvurulamaz.
Üye sayısı tespiti	Kurumlarda her yıl **15 Mayıs** itibarıyla, 15 Mayıs'tan sonraki **5 iş günü** içinde yapılır.
Görüşme takvimi	Görüşmeler **ağustos ayının ilk iş günü** başlar; Hakem Kurulu kararı dâhil süreç en geç **ağustos ayının son iş günü** tamamlanır. Metinler **Resmî Gazete**'de yayımlanır.
Kamu Görevlileri Hakem Kurulu (md. 34)	**11 üye**: yüksek yargıdan Cumhurbaşkanınca seçilen **başkan** · bakanlık ve kurumlardan **4** · en çok üyeli konfederasyondan **2**, ikinci ve üçüncüden **birer** · Cumhurbaşkanınca seçilen **bir öğretim üyesi** · konfederasyonların önerdiği yedi öğretim üyesi arasından Cumhurbaşkanınca seçilen **bir öğretim üyesi**. Başkan dâhil en az **8 üyeyle** toplanır. Kararları **kesindir**, toplu sözleşme hükmündedir.
Başvurulmazsa	Hiçbir konfederasyon katılmaz veya uzlaşmazlığa rağmen Hakem Kuruluna gidilmezse, sonraki iki mali yılın hakları **genel hükümlere göre** belirlenir.

> **Sayı ezberi:** konfederasyon için **5 sendika** · **11 hizmet kolu** · şube **400 üye** · ödenti **binde 4 - 1/30** · tespit **15 Mayıs** · görüşme **ağustos** · Sendikalar Heyeti **15**, Hakem Kurulu **11** üye · sözleşme **2 mali yıl**.

evrakburada.com

★ 4688 Sendikalar ve Toplu Sözleşme — Sınavda En Vurucu Noktalar

Son tekrar listesi

1. Kapsam: kamu kurumlarında **işçi statüsü dışındaki** kamu görevlileri.
2. **11 hizmet kolu**; öğretmenler **eğitim, öğretim ve bilim hizmetleri** kolunda; bir kolda **birden fazla** sendika kurulabilir.
3. Kurucu olmak için **kamu görevlisi olarak çalışmak yeterli**; tüzel kişilik belgelerin **valiliğe** verilmesiyle kazanılır.
4. Zorunlu organlar: **genel kurul, yönetim, denetleme, disiplin kurulu** (danışma kurulu zorunlu değil).
5. Üye sayısı **1.000**'i aşan sendikada genel kurul delegeyle; konfederasyon genel kurulu en çok **500** delege; olağan genel kurul en geç **4 yılda** bir.
6. Yönetim kurulu: sendika/şube **3-7**, konfederasyon **5-10** üye; şube en az **400** üyeyle kurulur.
7. Üyelik formu **3 nüsha**; çıkarma kararını **merkez genel kurulu** verir; sendika yalnız **bir** konfederasyona üye olur.
8. Üye olamaz: **mülki idare amirleri**, bölge/il/ilçe teşkilatlarının **en üst amirleri** (okul müdürü ve öğretmen olabilir).
9. Aylıksız izne ayrılmayan yönetici **haftada bir gün**; işyeri temsilcisi **haftada 4 saat** izinli sayılır.
10. İşyeri temsilcisi: **200**'e kadar 1, **201-600** arası en çok 2.
11. Ödenti aylıktan kesilir, **5 gün** içinde yatırılır; gelirin en az **%10**'u mesleki eğitime.
12. Yasak: **siyasi partilerden ve kamu makamlarından** maddi yardım; dış yardım **Cumhurbaşkanı izniyle**.
13. Kamu Personeli Danışma Kurulu **mart ve kasım**, kurum idari kurulu yılda **2** kez toplanır.
14. Üye sayısı tespiti **15 Mayıs**; görüşmeler **ağustosun ilk iş günü** başlar; sözleşme **2 mali yıl** geçerli; metin **Resmî Gazete**'de.
15. Sendikalar Heyeti **15**, Hakem Kurulu **11** üye (en az **8** üyeyle toplanır); hakeme gidilmezse haklar **genel hükümlere** göre belirlenir.

Sayı	Ne?
11	Hizmet kolu / Hakem Kurulu üyesi
15	Kamu Görevlileri Sendikaları Heyeti üyesi
400	Şube kuruluşu için asgari üye
15 Mayıs	Üye sayısı tespiti
Ağustos ilk iş günü	Toplu sözleşme görüşmeleri başlar

Karıştırılanlar / soru tuzakları

1. Üye olan ve olmayan arasında yalnız **toplu sözleşme ikramiyesi**nde ayrım yapılabilir.
2. Okul müdürü sendikaya üye **olabilir**; il/ilçe millî eğitim müdürü (en üst amir) olamaz.
3. Yönetici izni "haftada bir gün", işyeri temsilcisi "haftada dört saat" — karıştırmayın.

evrakburada.com